

SMIH-Nytt

Nr. 3/1996, vol. 21

*Norsk Bibliotekforening
Spesialgruppen for medisin og helsefag*

Norsk Bibliotekforening Spesialgruppen for medisin og helsefag 1996

Styret

Elisabeth Husem, UPSYKIAT - leder

Psykiatrisk Institutt, Biblioteket, Postboks 85 Vinderen,
0319 Oslo. Tlf: 22 14 65 90 Fax: 22 49 58 61
E-mail: elisabeth.husem@psykiatri.uio.no

Elisabeth Akre, ND/MED - nestleder

Diakonhjemmets sykehus, Medisinsk bibliotek,
Postboks 23 Vinderen, 0319 Oslo. Tlf: 22 45 16 38
Fax: 22 45 16 99 E-mail: diakon@sn.no

Liv-Berit Henschien, RIKSHOSP - sekretær

Rikshospitalet, Medisinsk Bibliotek og Informasjonssenter,
0027 Oslo. Tlf: 22 86 77 70 Fax: 22 36 47 75
E-mail: l.b.henschien@rh.uio.no

Marit Stavn, HAK/VP - kasserer

Høgskolen i Akershus, Avd. for vernepl.utdanning
Biblioteket, Postboks 372, 1301 Sandvika Tlf: 67 11 74 11
Fax: 67 11 74 01 E-mail: marit.stavn@hiak.no

Stine Marie Barsjø, UMED - styremedlem

Det medisinske fakultetsbibliotek, Postboks 1113 Blindern,
0317 Oslo Tlf: 22 85 14 60 Fax: 22 85 10 70
E-mail: barsjo@ub.uio.no

Kirsti Strengenhagen, NVH - 1. vararepr.

Norges Veterinærhøgskole, Biblioteket, Postboks 8146
Dep 0033 Oslo Tlf: 22 96 45 55 Fax: 22 96 45 31
E-mail: kirsti.strengenhagen@veths.no

Patricia Flor, HIT/SKN - 2. vararepr.

Høgskolen i Telemark, Biblioteket - Skien, Postboks 1039
3704 Skien Tlf: 35 57 54 86 Fax: 35 57 54 89
E-mail: patricia.flor@hit.no

Randi Nilsen, HIA/AREN -utenbysrepr.

Høgskolen i Agder, Bibliotekjentesten, Sykehusveien 4
4800 Arendal Tlf: 37 00 40 32 Fax: 37 00 40 01
E-mail: randi.nilsen@hia.no

Ann-Karin Normann, LHMRF -varautenbysrepr.

Lillehammer fylkessykehus, Medisinsk bibliotek,
2600 Lillehammer Tlf: 61 27 20 92 Fax: 61 27 20 36

Baltikumutvalg:

Elisabeth Husem - se styreliste

Elisabeth Akre - se styreliste

Tove Gellein, RADIUM

Det norske Radiumhospital, Medisinsk bibliotek
Montebello, 0310 Oslo Tlf: 22 93 59 61 Fax: 22 50 84 30
E-mail: tove.gellein@labmed.uio.no

Kurskomité

Patricia Flor - se styreliste

Anne-Marie Haraldstad, RIKSHOSP

Rikshospitalet, Medisinsk Bibliotek og Informasjonssenter,
0027 Oslo Tlf: 22 86 77 69 Fax: 22 36 47 75
E-mail: a.m.haraldstad@rh.uio.no

Sigrid Gimse, RIKSHOSP (fra 01.08.96)

Rikshospitalet, Medisinsk Bibliotek og Informasjonssenter
0027 Oslo Tlf: 22 86 77 93 Fax: 22 36 47 75

Redaksjon SMH-Nytt:

Elisabeth Akre, ND/MED - se styreliste

Ingrid Kyvik, SAKERS

Sentralsykehuset i Akershus,
Medisinsk bibliotek, 1474 Nordbyhagen
Tlf: 67 92 83 31 Fax: 67 92 83 35

Wenche Sæterdal, UOD

Det odontologiske fakultetsbibliotek,
Postboks 1109 Blindern, 0317 Oslo
Tlf: 22 85 20 67 Fax: 22 85 23 36
E-mail: wenche.saterdal@ub.uio.no

Layout: Donna Pettersen, UOD

E-mail: donna@odont.uio.no

Production Software: MS Publisher 97

URL:

<http://www.odont.uio.no/html/bibliotek/smhn396/>

SMH-Nytt utgis av:

Norsk Bibliotekforening

Spesialgruppen for medisin og helsefag

Opplag 300, gratis til SMH's medlemmer

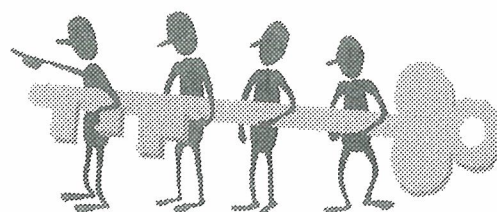
Årsabonnement ikke-medlemmer kr. 100

ISSN 0800-3181

SMH Hjemmeside:

<http://www.ub.uio.no/umed/psykiat/smh.html>

Leder

Vi klarte det - i skrivende stund ser det lovende ut for at årets tredje nummer av SMH-Nytt skal være medlemmene i hende i tide til å ønske god jul!

Vi kan knapt nærme oss media for tiden uten å støte på vår nye planleggingsminister og SMH-Nytt slutter seg til gratulantenes rekke. Vi ser også en unik mulighet for at *bibliotek og bibliotekarer* skal bli dagligord for langt flere når vi nå har en permittert nasjonalbibliotekar i regjeringen. Måtte det føre til at det blir med positiv valør!

Forøvrig er redaksjonen spent på om det norske hus nå skal bygges i "*Bibliotekhagen*".

Internett er kommet for å bli, og det er viktig at vi alle får muligheten til å henge med - i dette nummer har vi derfor et kartleggingsskjema for helsefagbibliotekenes situasjon i forhold til nettet, slik at SMH kan få et grunnlag for å arbeide for større likhet i denne forbindelsen. For at kartleggingen skal ha verdi, er vi selvsagt avhengige av å få svar og vi ber om at alle tar seg tid til dette.

I året som er gått er det blitt stadig tydeligere at forskjellen i kilde- og ressurstilgang mellom de enkelte bibliotekene øker. Ulikhet i forutsetningene handler mindre om størrelse enn om å være "innenfor" eller "utenfor" utdanningsnett. Og vi stiller spørsmålet: hvor er det nasjonale ansvaret for likhet i informasjonstilgang for utdanning og utøving innen helsefagene? Kan vi håpe på Hernes' "Helsenett"?

Vi synes også det er betenkelig når UBO fastsetter avgift for bruk av den nye online bestillingsmuligheten i NOSP ut fra et resonnement om at dette tar sikte på de store bibliotekene. Dette harmonerer neppe med prinsippet om lik tilgang til informasjon. Ellers er det positivt at denne bestillingsmuligheten endelig er der; du finner en omtale fra NOSP i dette nummer.

"Sammen er vi sterke"? Samenslåingstanken i bibliotekmiljøet er oppe til debatt i flere sammenhenger, både for de statlige organene og for de faglige interesseorganisasjonene. SMH diskuterte spørsmålet på siste medlemsmøte. Meningene er mange, og vi tror nok at dette er en snøball som såvidt har begynt å rulle.

Vi står ved en skillevei, det har vi ofte nok fått høre dette året - hva skal vi satse på, hva blir bibliotekets rolle fremover? Nå skal vi være manuelle med den ene hånden og virtuelle med den andre. Helst skulle vi vært blekksprut, føler vi.

Men - vi går likevel inn det nye året med løftet blick og forventninger om fremtiden. Problemer er til for å løses, uten problemer ingen kreativitet. En slik kreativ tanke finner vi i skrivestafetten denne gangen - kan vi fordele ansvaret for oppdatering og dele på resultatene; til beste for våre brukere og vårt fag?

En ting er i alle fall sikkert - utveksling er uvurderlig, og det er SMH-Nytt's optimistiske nyttårsønske at bladet kan bidra en smule på det området!

Riktig god jul!

Wenche, Ingrid og Elisabeth

"Vi står ved en skillevei, det har vi ofte nok fått høre dette året - hva skal vi satse på, hva blir bibliotekets rolle fremover? Nå skal vi være manuelle med den ene hånden og virtuelle med den andre. Helst skulle vi vært blekksprut, føler vi."

Internett og sykehusbibliotekene

“Mange veier fører til Rom”

ved Gunvor Kallevik, SiA

Universitets- og høgskolebibliotekene er satsingsområder sett i forhold til Norgesnett og Uninet/Internett. Ca. 40 helsefagbibliotek i Norge faller utenfor den IT-infrastruktur som er bygget opp. Etter henstilling fra helsefagbibliotek i Norge rettet derfor RBT en henvendelse til KUF, med en oppfordring om et samarbeide mellom KUF og Sosial- og helsedepartementet, slik at offentlige bibliotek kan dra nytte av de samme nettverk. Resultatet forble dessverre negativt.

På denne bakgrunn er det dannet en egen Internettkommitte som skal jobbe videre med saken.

Så vidt oss bekjent, er vi foreløpig det eneste fylkeskommunale medisinske bibliotek som har fått en fast tilknytning til Internett. Med fast tilknytning menes at våre maskiner er koplet direkte til et TCP/IP basert nettverk som er en del av Internett. I det øyeblikk du logger deg på, er du direkte inne på nettet, der din maskin snakker direkte med en DNS-tjener. I praksis betyr det at når vi logger oss på Internett, siles informasjonen gjennom en brannmur på SiA, ut til fylkeskommunen sentralt, og videre ut i “den store verdensveven”.

Veien mot “fast oppkopling” har vært lang og kronglete. Etter mislykkede forsøk “nede i hierarkiet”, rettet biblioteket henvendelser både direkte til Sosial- og helsedepartementet og via IT-koordinator i fylkeskommunen til Sosial- og helsedepartementet. En muntlig tilbakemelding fra departementet til fylkeskommunen ga klarsignal om fast tilknytning til Internett for biblioteket. Et forsøk på å få et skriftlig svar, som kunne benyttes av andre bibliotek i fylkeskommunal sektor, lyktes ikke.

Noen av problemstillingene vi har møtt i kraft av å være et sykehus/sentralsykehusbibliotek er sikkerhet-

sproblematikk og dårlig økonomi. En fornuftig IT-infrastruktur står ikke øverst på sykehusets prioriteringsliste.

Hvordan har SiA løst noen av disse problemene? SiA har idag 2 nettverk. Det ene nettet er av pasientadministrativ karakter, som grovt regnet inkluderer kliniske avdelinger i sykehuset. Det andre nettet består av det administrative nettet der bibliotek, administrasjon, EDB-avdeling og en forskningsstiftelse er samlet. Via en egen “brannmurløsning” siles informasjon inn og ut.

Kapasiteten på linjen var forholdsvis liten i starten (64 kbytes linje). I august fikk SiA en kraftigere infrastruktur på nettet, som ga en langt kortere aksestid.

Biblioteket har pr. idag 5 maskiner med fast Internettoppkopling. Egne passord gir adgang til Netscape. Bibliotekarer og sluttbrukere kan foreløpig søke fritt. Pasienter har ingen adgang til noen av nettverkene.

Inne i “den store veven” erfarer vi at bibliotek uten universitetstilknytning, som de fleste sentralsykehus-/fylkessjukehusbibliotek er, opplever sperrer. I klartekst betyr det at enkelte større forskningssentra kun gir adgang for tilsvarende forskningssentra.

Selv med klare begrensninger for oss “fylkeskommunale”, opplever vi Internett som et kjærkomment supplement til det tradisjonelle bibliotek, der vi møter et utall av systemer, programmer, veier å gå uten lenger å ha “kart og kompass”. Vi har fordelen av å kjenne en rekke kilder som databaseverter og databaser, forlag, universiteter og forskningssentra... Et mer spennende verktøy har vi aldri hatt, men uansett hva vi gjør, må vi selv utvikle ekspertisen på å navigere i den digitale verden.

Spørreskjema om Internett

SMH vil gjerne kartlegge medlemmenes situasjon når det gjelder Internett. Kartleggingen har tre siktemål:

1. Kartlegge Internettsituasjonen for helsefagbibliotek generelt
2. Kommunikasjon med medlemmene - hvor mange kan/ kan ikke få informasjonen via hjemmesiden?
3. Kartlegge nyttige faglige adresser/kilder

Vi ber derfor *alle* medlemmer/ medlemsbibliotek om å fylle ut dette skjemaet og returnere til SMH-Nytt's redaksjon v/ Elisabeth Akre, Diakonjennets sykehus, Medisinsk bibliotek, Boks 23 Vinderen, 0319 Oslo; tlf 22 45 16 38, fax 22 45 16 99, e-mail: diakon@sn.no

Har ditt bibliotek tilgang til Internett? Ja Nei

Hvis ja: Fast oppkobling Modem/oppringt

Hvis nei: Har du privat tilgang? Ja Nei

Har du e-mail adresse? Felles med andre Personlig Privat Ingen
Evt. adresse:

Hvis du har Internett-tilgang:

Hva bruker du mest: (f.eks. e-mail, web-browser, network news)

Hvilke helsefaglige adresser kan du anbefale?

Hvilke bibliotekfaglige adresser?

Navn:

Adresse:

Telefon / Fax:

Skjemaet returneres snarest mulig og senest 15.januar 1997 til Elisabeth Akre - se ovenfor.

Takk for hjelpen!

Evidence Based Medicine (EBM) - Kunnskapsbasert medisin Om kunsten å finne klinisk relevant litteratur

av Anne-Marie Haraldstad, Rikshospitalet

Noen betraktninger etter et kurs i Exeter, England i september 96 : «To bury or to appraise: seizing the opportunity». Arrangert av UK Health Library Group.

Medisin har tradisjonelt vært et fagområde hvor det publiseres mye. Det er antydnet at hvis en lege skal holde seg à jour med det som publiseres i løpet av et år, trenger vedkommende «bare» å lese et to-sifret antall artikler pr. dag, hver dag - hele året. Når det også er vist at en kliniker i gjennomsnitt har 30 min. pr. uke, i beste fall, til lesing av fagtidsskrifter, sier det seg selv at oppgaven er umulig. Når legene i tillegg, som eneste faggruppe, er forpliktet i lovs form til å holde seg faglig oppdatert, kan det også bli alvorlig.

Informasjonsflommen har vært over oss lenge, for ikke å si informasjonsflodbølgen. Hvis vi ikke er svømmedyktige, vil vi bare kastes hit og dit. Det gjelder både oss og våre brukere. Vi bibliotekarere har mye kunnskap, og noen triks, om hvordan organisere og gjenfinne informasjonen, men vi trenger fortsatt å bli dyktiggjort, både for vår egen del og fordi det er vårt ansvar å dyktiggjøre våre brukere. Vi skal både drive «livredning» og gjøre våre brukere i stand til å «svømme» selv.

Bruk EBM som «flytevest» når du hiber deg ut i informasjonsflommen!

Har vi utstyret og kunnskapen som skal til for å holde hodet over vannet? Evidence Based Medicine er en teknikk, en måte å tilnærme seg litteraturen på, som kan holde både oss og våre brukere flytende.

The Cochrane Collaboration og Evidence Based Medicine.

Cochrane har satt seg det ambisiøse mål å sile den medisinske litteratur utfra visse kriterier. Litteraturen som

passerer kvalitetsnåloyet, dvs. som vitenskapelig og forskningsmetodisk holder mål, bearbeides videre i meta-analyser (som er en statistisk metode for å sammenfatte mange mindre kliniske materialer til et stort, for på den måten å få mer pålitelige data). Deretter sammenstilles materialet i systematic reviews for de enkelte kliniske problemstillinger. Dette blir et kraftig verktøy for klinikerne i behandlingssituasjonen: skal pasienten behandles sånn eller slik? Brukernytten økes ytterligere ved at en «clinical commentary» blir lagt til teksten, og titlene på de ferdige systematic reviews konstruert slik at konklusjonene kan leses ut av titlene. På denne måten kan man skimme gjennom litteraturen og lese «alt» på 30 min. pr. uke! Hvilken flytevest!

Derfor er databasene som er samlet under betegnelsen **Cochrane Library**, et meget verdifullt bidrag til litteratur som direkte kan brukes i beslutningsprosessen i pasientbehandlingen. Cochrane Library består av:

- The Cochrane Database of Systematic Reviews : over 300 reviews.
- The York Database of Abstracts of Reviews of Effectiveness : over 200 kvalitets-reviews fra andre institusjoner på verdensbasis.
- The Cochrane Controlled Trials Register : over 100.000 kontrollerte forsøk.
- The Cochrane Review Methodology Database : Litteratur om forskningsmetodene som anvendes i utarbeidelsen av systematic reviews.

Cochrane Collaboration, som startet i 1992, har som langsiktig mål å dekke hele det medisinske fagområdet. Et stort og tidkrevende arbeid ligger bak hver innførsel i basene. Praktiske problemstillinger innen medisin, kirurgi, graviditet og fødsel er behandlet så

(Forts. side 5)

“ Hvis vi ikke er svømmedyktige, vil vi bare kastes hit og dit. Det gjelder både oss og våre brukere. “

(Forts. fra side 4)

langt, og systematic reviews for følgende områder er under utarbeidelse:

EBM : Anesthesia and pain control.

EBM : Psychologic Medicine

EBM and Nursing

Clinical Practice Guidelines (CPG)

er systematisk utviklede dokumenter som kan hjelpe behandler med å velge hensiktsmessig behandling og pleie under bestemte kliniske omstendigheter. CPG er også et verktøy i den kliniske beslutningsprosessen vis-à-vis pasienten. CPG er tilgjengelig over Internet, og tunge institusjoner som NIH og forskjellige lands legeföreninger, er med og utarbeider disse. I Norge er det flere som jobber med utvikling av slike retningslinjer, så som Nasjonalt senter for samhandling i helsesektoren, Trondheim; Statens helsetilsyn; Folkehelsa; Statens legemiddelkontroll; Den norske lægeförening m.fl.

Man skal være klar over at ikke alle CPG er «evidence based», noen er s.k. «recommendations».

Bibliotekarenes rolle : Om å fremskaffe artikler og ikke bare referanser.

Konferansen i Exeter var en skikkelig stimulans og utfordring til bibliotekarene til å dyktiggjøre seg i søketeknikk, til å bli flinkere til å gjøre mer presise litteratursøk og ikke bare «sløvt» kombinere aktuelle emneord. Bibliotekarere skal hverken være mini-leger eller mini-statistikere, men vi kan lære oss noen triks, f.eks. i form av noe kjennskap til forskningsmetode og statistisk terminologi (som kan brukes som tekstord-søk). Med slik kunnskap om metoder kan vi vurdere søkeresultatet bedre (*critical appraisal*), og fremskaffe artikler som er mer matnyttige for klinikerne. Kritiske røster vil hevde at å sile informasjonen på en slik måte strider mot alt vi er opplært i som bibliotekarere; vi skal fremskaffe informasjonen, og la brukeren bestemme selv hva som er mest interessant. Om man føler dette sterkt så kan man allikevel skreddersy litteratursøkene etter EBM-tankegang, og sortere referansene og presentere dem i

to grupper: den ene mer klinisk relevant enn den andre, f.eks. Så blir det endelige valget hos brukeren allikevel.

... også blir det billigere!

De bibliotekene som hadde lengst erfaring med fremskaffing av mer presise artikler ved hjelp av forbedret søketeknikk, erfarte at færre artikler ble bestilt inn til biblioteket. Mer presise søk ga bedre resultat, som igjen reduserte «just-in-case» og «i tåka» bestillinger.

Nye arbeidsområder for bibliotekarene

Jeg synes det er utrolig inspirerende på standens vegne at bibliotekarene verdsettes så høyt som samarbeidspartnere blant de som er engasjert av EBM. F.eks. har Cochrane Collaboration ansatt en rekke *research librarians* som skal fremfinne, lese, vurdere medisinske artikler og gjøre den første utsilingen av relevante, metodisk og statistisk holdbare artikler. (Cochrane gjør et poeng av at den første utsilingen gjøres av ikke-medisinere, fordi de skal være nøytrale til innhold og resultater i artiklene). Deretter går artiklene til leger og fagpersonell som vurderer og dybde-bearbeider det medisinske innholdet.

Så på dette feltet innen medisinen åpner det seg nye og interessante arbeidsområder for bibliotekarene!

Hva så med Medline og EBM?

Et lite eksempel: Randomized controlled trials/RCT har lenge vært anerkjent som den beste metode for testing av vitenskapelige, kliniske hypoteser. RCT, (tilfeldig og representativt utvalg pasienter som enten får eller ikke-får behandling), er et sentralt begrep å bruke i litteratursøkingen når man skal finne «kvalitetsartikler» som er brukbare i en klinisk beslutningsprosess.

Hvordan fange opp RCT's i Medline? Cochrane Collaboration har vist at Medline er sjokkerende dårlig indexert når det gjelder RCT (MeSH term fra

(Forts. side 6)

(Forts. fra side 5)

1994). En sammenlignende undersøkelse viste at i et gitt antall tidsskrifter over et gitt antall år, fanget man opp kun drøyt 20% av RCT via Medline. Resten fant man ved manuell søking. (Kilde: Dr. J.A. Muir Gray, Oxford). Faktisk så blir artikler re-indeksert av NLM etter henvisning fra Cochrane.

Prøv selv!

Velg deg et emne. Kombiner med Randomized controlled trials (MeSH).

Gjør følgende trunkerte tekstordsøk: random:.tw. (AND) controlled trial:.tw. Kombiner tekstordsøket med emnet du valgte og «not» vekk det du hadde fra før. Fikk du flere referanser? Hvordan var «kvaliteten» på disse?

HAR DU LYST TIL Å VITE MER?

Kurskomiteen i SMH ser at Evidence Based Medicine / Kunnskapsbasert medisin er et område vi må gå inn i.

I forbindelse med SMH's årsmøte i 97 blir det holdt et heldagskurs i «EBM for bibliotekarer». Vi har vært så heldige at vi har fått Dr. Andy Oxman fra Folkehelse som foredragsholder. Han er meget sentral i utviklingen av EBM i Norge. En skisse av dagen vil

være: introduksjon til EBM, søking i Cochrane databaser, bruke det vi vet om forskningsmetode for å gjøre bedre Medline-søk; EBM-ressurser på Internet... (meget foreløpig utkast).

Hvis du er interessert, så hold av dagen allerede nå: **fredag 14. mars 97**. Stedet kommer vi tilbake til, men det blir i Oslo-området.

... i mellomtiden kan de som har Internet finne ut mer her:

Cochrane Collaboration

<http://hiru.mcmaster.ca/COCHRANE/DEFAULT.HTM>

En liste over sentrale EBM steder via RH/MBI <http://rhpc205.uio.no/ebm.html>

The Cochrane Library er en CD-ROM base som oppdateres 4 ganger pr. år. London : BMJ Publishing Group.

Anne-Marie Haraldstad

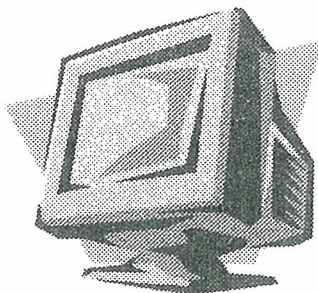
Rikshospitalet

Medisinsk Bibliotek og Informasjonssenter

e-mail: annemh@rh.uio.no

Velkommen til SMH-Nytt nr. 3/96 på web'en!

Adresse: <http://www.odont.uio.no/html/bibliotek/smhn396/>

Her finner du bl.a. "hotte" hyperlinks til websites nevnt i denne utgaven av SMH-Nytt, direkte adgang via e-mail til redaksjon og bidragsytere

SCANDINAVIAN UNIVERSITY PRESS

Medical Journal Updates for 1997

New journals

Scandinavian Journal of Behaviour Therapy

A multidisciplinary journal devoted to the application of the behavioural and cognitive sciences to clinical psychology and psychotherapy.

ISSN: 0284-5717 Price: NOK 475,- Quarterly

Journal of Disaster Medicine

A completely new multidisciplinary journal.

More details will be released via Internet when available.

ISSN: 1401-5536 Quarterly

Change of title

Scandinavian Journal of Logopedics and Phoniatics

Has changed title to *Logopedics Phoniatics Vocology*. It is the official journal of the Scandinavian Cooperation Council of Logopedics and Phoniatics and of the British Voice Association.

Volume 21 is the first volume with the new title. Issue no.1 due November.

ISSN: 1401-5439 (suppl. 1401-5455) NOK 685,- Quarterly

Scandinavian Journal of Thoracic and Cardiovascular Surgery

Has changed title to *Scandinavian Cardiovascular Journal* and is a completely new publication aiming to promote cardiovascular research which crosses disciplinary boundaries. This journal will still be distributed as part of the the Surgery Combined package. Volume 31 is the first volume with the new title. Issue no. 1 due in March 97.

ISSN: 1401-7431 (suppl. 1401-7458) NOK 1100,- Bimonthly

Updates for librarians, including 1997 prices, new, cancelled and delayed titles can be found on our home page: <http://www.scup.no/news/>

Satellife UK

av Elisabeth Husem

Satellife, som først ble etablert i USA for ca 8-10 år siden, er en internasjonal organisasjon med almenntilgjengelig formål. Den står bl.a. bak en rekke "partnerships" eller samarbeidsavtaler mellom bibliotek i i-land og u-land. Som virkemiddel for å sikre at helseinformasjon blir overført fra informasjonssrike til informasjonfattige land benytter Satellife seg av ny kommunikasjonsteknologi; satellittforbindelser, telefon- og radiokommunikasjon. Satellife's edb-baserte telekommunikasjonssystem *HealthNet*, er et rimelig elektronisk nettverk for helsepersonnel over hele verden. Satellife tilbyr gjennom HealthNet en rekke informasjonstjenester til knutepunkt i u-land, bl.a. rimelig tilgang til Internett.

Satellife UK er en registrert "charity"-organisasjon i Storbritannia med veldedig formål, og er en assosiert samarbeidspartner til Satellife. Satellife UK støtter partnership mellom medisinske og helsefaglige bibliotek i Storbritannia og lignende institusjoner i u-land. Målet er å støtte de allerede eksisterende partnerships, og å oppmuntre til nye.

Men selv om teknologien er aldri så viktig, er den kun et verktøy for det personlige og menneskelige engagemang og samarbeid. Kommunikasjon er det viktigste for å formidle informasjon og utveksle idéer. Og her som alltid: to-veis kommunikasjon er avgjørende, hver av partnerne må føle at de både gir og får. Mange av de problemene vi har i bibliotekene idag er universelle; utveksling av tanker og idéer rundt disse kan hjelpe oss å finne løsninger og å styrke fellesskap og vennskap.

Satellife har to siktemål med sitt partnership-engagemang:

- å sikre at helseinformasjon blir gjort alment tilgjengelig
- å gi hjelp til bibliotek ved etablering av den helseinformasjonstilgang som er relevant for det enkelte land

Satellife UK gir økonomisk bidrag til de helsefaglige bibliotek i Storbritannia som etablerer slike samarbeidsavtaler. Bl.a. går pengene til å dekke utgifter i forbindelse med fotokopier av artikler de sender sine partnere, til post- og faxomkostninger, til litteratursøk i databaser etc.

Satellife UK har utarbeidet en håndbok med praktisk veiledning og gode råd for dem som måtte ønske å opprette partnerskapsavtaler med et annet bibliotek. Satellife UK bygger på mange års erfaring, og boken kan være til stor hjelp ikke bare for bibliotek i Storbritannia, men for alle som ønsker å etablere lignende avtaler.

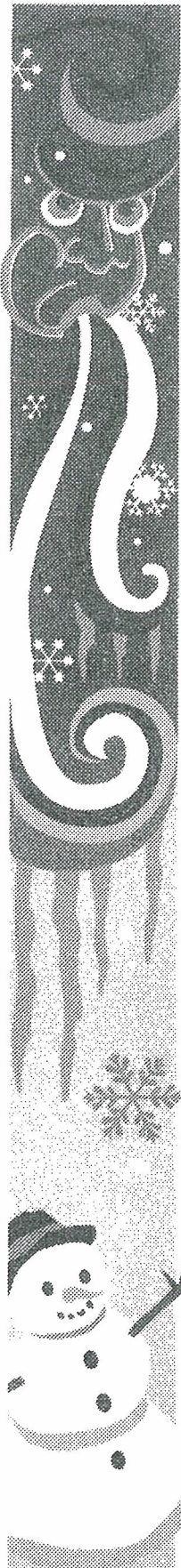
SMH har lang tradisjon med hensyn til hjelpe-/samarbeidsprogram rettet mot Øst- og Sentral-Europa. SMH deltok med midler til innsamlingsaksjonen da Nasjonalbiblioteket i Romania ble totalt ødelagt og hele deres nasjonalskatt og kultur lå i ruiner. Så fulgte SMH opp om UB's henstilling om hjelp til et land i Øst-Europa, og vi fikk en liste med adresser til bibliotek i Ungarn. Kontakt ble etablert med noen av bibliotekene, og en ladning bøker og tidsskrifter ble sendt, men bl.a. pga kommunikasjonsproblemer og mangel på skikkelige avtaler, døde kontakten etterhvert ut.

I dag har SMH etablert et nært forhold til Litauen, i første rekke Kaunas Medical Academy Library. Vi snakker ikke lenger om hjelpeprogram, men om samarbeidsavtaler eller partnership. Etter at SMH's Baltikumutvalg var på studietur til Litauen i sommer, ble det helt klart for oss at her var det snakk om en to-veis utveksling. Litauen mangler nok materielle ressurser, men deres menneskelige og faglige ressurser er store. Vi møtte et høyt utdannet og velkvalifisert personale som med meget små midler utrettet store ting. Vi hadde mye å lære! SMH

(Forts. side 9)

"Satellife, som først ble etablert i USA for ca 8-10 år siden, er en internasjonal organisasjon med almenntilgjengelig formål. Den står bl.a. bak en rekke "partnerships" eller samarbeidsavtaler mellom bibliotek i i-land og u-land"

(Fra side 8)

vil nå på bakgrunn av det vi har lest og lært av SatelLife og deres håndbok trygge det videre samarbeidet med Litauen, bl.a. gjennom en kontrakt som forutsetter gjensidige forpliktelser. Og atter en gang henstiller vi til alle SMHere å støtte opp om vårt samarbeid.

Litteraturhenvisning

Shaw, JG (Research officer, SatelLife UK, The Old Rectory Shoscombe, Bath BA2 8NB, UK). Partnership and collaboration: what does that entail? Newsletter, EAHIL, 1996, no 36 (July), s.14-15

SatelLife UK. Library partnership handbook. (Draft). Guilford 1996

Adresse HealthNet: <http://www.healthnet.org/>

Baltikum-nytt

Baltikumkomiteen ved Elisabeth Akre

Som et resultat av oppfordringen i SMH-Nytt 2/1996, s. 9 og på medlemsmøtet 31. oktober har 13 SMH-bibliotek til nå sagt seg villige til å levere gratis artikkelkopier til medisinske bibliotek i Litauen i en prøveperiode.

Noen har også bekreftet at de kan bidra med en tekstbok.

Baltikumkomiteen har liste over aktuelle bøker og tidsskrifter.

Vi regner med at ordningen med artikkelkopiering kommer i gang på nyåret 1997.

Hjertelig takk til alle dere som har svart positivt!

En ekstra takk til Medisinsk fakultetsbibliotek i Oslo som i tillegg til artikkelkopier har bevilget kr. 3.000 til Baltikumprosjektet!

Kronerulling/utlodning på to medlemsmøter har også gitt verdifulle tilskudd til prosjektet.

Det er selvsagt ikke for sent å bli med på dette, kontakt Tove Gellein på RADIUM - tlf. 22 93 59 61, fax 22 50 80 40, e-mail tove.gellein@labmed.uio.no.

SMH-medlemmenes giverglede og forståelse for problemene våre baltiske kolleger sliter med varmer og oppmuntrer til å komme videre i samarbeidet. Gjennom SMH-Nytt vil vi holde dere jevnlig underrettet om hva som skjer!

For tiden arbeides det med å opprette et nasjonalt integrert biblioteksystem i Litauen, og vårt partnerbibliotek i Kaunas er med i arbeidet. De sliter blant annet med å overbevise IT-konsulenter at det er nødvendig med et *biblioteksystem* - en "hjemmesnekret" database er ikke tilstrekkelig.

Et ikke ukjent problem for mange av oss, skulle vi tro! Dette bekrefter igjen at våre utfordringer og problemer er universelle - og at et gjensidig samarbeid og utveksling av tanker og ideer kan gi verdifull erfaring og kunnskap - uavhengig av de materielle ressurser!

Akershus Legeforening "SiA + ALF = sant"

av Ingrid Kyvik og Gunvor Kallevik, SiA

Medisinsk bibliotek ved Sentralsykehuset i Akershus har gått nye veier og tilbyr i dag tjenester til Akershus Legeforening (ALF).

Det hele startet med at biblioteket fra 1992 og fremover ble rustet opp IT-messig.

Samme år søkte biblioteket om ekstra statsmidler til omstillingstiltak. Biblioteket fikk midler og startet deretter oppbyggingen av det mottakerapparat som skulle til for å utnytte fylkeskommunens ressurser på en maksimal måte. Deretter fikk biblioteksjefen i oppdrag å lage en handlingsplan med tanke på å betjene helsepersonell i Akershus fylkeskommune med bibliotekservice.

Akershus Legeforening inkluderer ca. 1010 leger. For å gjøre tilbudet kjent har vi publisert i lokalaviser. Leder i ALF, Gerd Selseth Aandahl, har sendt med vårt PR-skriv ved enhver forsendelse til medlemmene. Biblioteket har fått sin egen "circuit librarian", som har ansvaret for den daglige driften til leger i primærhelsetjenesten i Akershus. Dette er leger som mangler bibliotekt-

jeneste i nærmiljøet f.eks. legesentra, helsestasjoner, høresentra, spesialister, fylkeslege, Folloklinikken o.s.v. Bruk av bibliotekets egne samlinger og MEDLINE-søk er gratis, mens eksterne tjenester utføres mot betaling. Det er anledning til å benytte alle bibliotekets fasiliteter ved personlig fremmøte. De som har tid oppsøker oss om ettermiddagen og på kveldstid. Telefonhenvendelser er vanligst.

Senest i dag fikk vi følgende forespørsel fra en primærlege som hadde foretatt et Internett-søk selv og funnet en interessant referanse. Selve tidsskriftartikkelen greide han ikke å få tak i!! Foruten tidsskriftartikler ønsker mange seg MEDLINE-søk. Søk i andre databaser utføres mot betaling. Innholdsfortegnelser og SDI-søk har vi derimot ikke gitt tilbud om.

Vår erfaring så langt er at tilbudet er svært godt mottatt. Muligheten for å ha et bibliotek å henvende seg til i lokalmiljøet med alle typer spørsmål og problemstillinger opplever brukerne som en etterlengtet løsning.

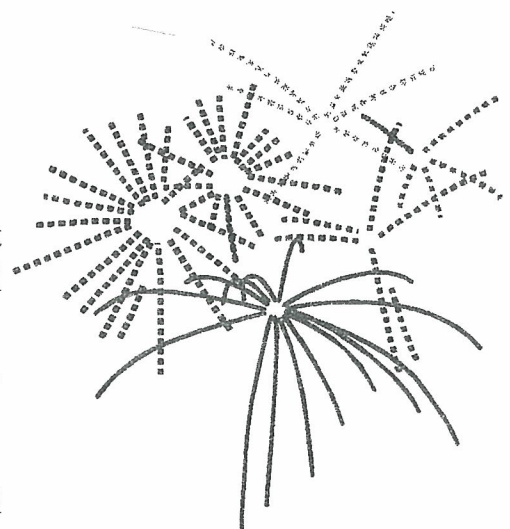
"Biblioteket har fått sin egen "circuit librarian", som har ansvaret for den daglige driften til leger i primærhelsetjenesten i Akershus."

Det blir

Trondheim 1997

RTRHEIM tok opp hansken vi kastet ut i SMH-Nytt 2/1996 og inviterer til SMH-seminar/møte i jubileums- og VM-byen Trondheim. Tidspunktet blir september, sannsynligvis 18. og 19. Datoene bekreftes i neste SMH-Nytt.

Takk til Ragnhild Lande og hennes medarbeidere - vi gleder oss til trivelige Trondheimsdager!

Hverdag ved «VAGDSYK»

av Gerd Eckhoff Salvesen

Vest-Agder sentralsykehus - VAS, har 510 senger og 44 dagplasser innenfor somatikk og psykiatri og vel 2 200 ansatte. De somatiske avdelingene flyttet inn i nye bygg i 1990 som ble reist på arealet til det gamle Eg psykiatriske sykehus. Sykehuset ligger i landlige omgivelser mellom elven og flott turterreng.

Sykehusbiblioteket er et kombinert fag- og pasientbibliotek. I de siste to år har vi ikke hatt kapasitet til å drive oppsøkende virksomhet overfor pasienter, og tilbudet gis ved besøk i biblioteket og ved utplassering av depoter på dagligstuene.

Biblioteket er på ca. 280 lyse og trivelige kvadratmeter, med personalkantinen som nærmeste nabo. For tiden arbeider vi med planer om å gjøre innredningen mer brukervennlig og å skaffe oss skikkelige kontorer. I dag sitter vi bak skjermvegger med plastvinduer som går 2/3 opp til taket, i praksis «glassboller» med fri flyt av lyd og

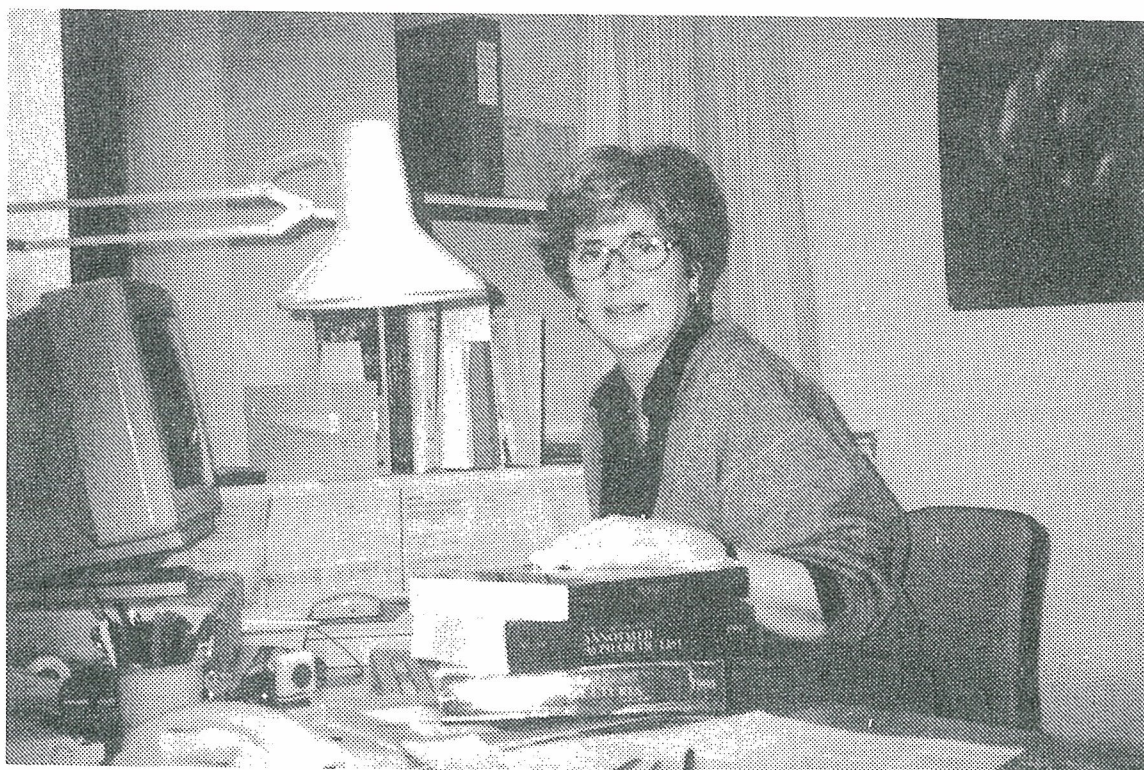
uten mulighet for å låse inne noe som helst - uheldig fordi biblioteket også skal kunne brukes utenom vår arbeidstid.

Personalet består av bibliotekar i 80%, fullmektig i 20% og bibliotekleder i 100% stilling.

Jeg overtok som bibliotekleder i november 94 og *trives* i jobben min, synes jeg har utfordrende og spennende oppgaver og lærer mye i et trivelig miljø.

Boksamlingen er spredd over hele sykehuset, ca. 2 500 bind i biblioteket, av dette er den aktuelle boksamling neppe på mer enn 40 %. Bokbudsjettet er på 455 000 og de vel 400 tidsskrifttitlene sluker ca. 75 %. Tidligere gikk nok nesten alt til innkjøp til avdelingene, nå gjennomfører vi i størst mulig grad at det som avdelingene vil ha plassert på avdeling også skal dekket over avdelingens budsjett, bøkene katalogiseres

(Forts. side 12)

på vanlig måte. Bibliotekets budsjett må primært brukes til å bygge opp en basissamling og til å erstatte foreldet litteratur i biblioteket.

Tidlig på 80-tallet fikk sykehusbiblioteket laget et EDB biblioteksystem BIBKAT, utarbeidet av en programmerer i samarbeid med daværende personale. Ros for pågangsmot, men det er naturlig at Bibkat måtte erstattes av et standardisert bibliotekfaglig system, og Mikromarc ble tatt i bruk i feb. 96. Nå sliter vi med to systemer; trøsten er at mye skal kasseres i Bibkat, og så må vi tenke lure tanker om konvertering av resten. Vi har foreløpig bare en enbrukerversjon av Mikromarc og ennå ikke søkemodul for brukerne.

Medfive, CD-rom versjon av Medline, ble tatt i bruk sommeren 95. Vi søker også i Medline online via MIC, og i UBO's databaser via Telnnett. I 95 fikk vi to PC'er koblet opp mot Internett via modem, disse maskinene er også tilgjengelige for sykehusets personale.

I ca. 20 år har biblioteket drevet med tidsskriftsirkulasjon, idag sirkulerer ca. 325 titler til 310 personer, dvs. ca. 3.200 hefter pr. år. Teknisk sett fungerer det jo; vi bruker Percico tidsskriftsystem til administrasjon av sirkulasjonen, men Percico har klare begrensninger og krever grundig opplæring. Sirkulasjonen fører til at heftene er borte i månedsvis - innimellom dreier det seg om år! Mye forsvinner underveis, det er forstemmende at vi ikke har tilgjengelig aktuelle hefter. Stadig kjøper vi mange artikler som vi har selv, men som er utilgjengelige. Dette er sløsing med økonomi og arbeidstid hos oss og hos andre. Fra jeg begynte i jobben har det vært et av mine arbeidsmål å finne erstatninger for sirkulasjonen. Jeg har valgt å legge saken frem for bibliotekutvalget som nylig er oppnevnt, og regner med en avklaring i løpet av de nærmeste månedene. Full Medline i sykehusnett vil forhåpentligvis oppleves som plaster på såret når sirkulasjonen forsvinner.

Bibliotekutvalg ble oppnevnt i høst etter ønske fra bibliotekleder. Mandatet er å være et rådgivende utvalg i forhold til bibliotekets drift og prioriteringer.

Utvalget består av en overlege fra klinisk avdeling, 1 overlege fra laboratorieavdeling, 1 lege som representerer underordnede leger, 1 psykolog og 1 sykepleier.

Biblioteket tilbyr et lite grunnkurs i Medfive - ca. en times tid, en gang pr. uke. Selv om Medfive i prinsippet er selvinstruerende, er det mange nyttige finesser for å oppnå best mulig presisjon på søkene. Det lærte min kollega og jeg da vi deltok på en kursdag på Rikshospitalet. Vi får god kontakt med brukerne og opplever gjensidig læring. Legene, psykiaterne og psykologene har vist størst interesse, naturlig nok, men nå øker pågangen fra fysioterapeuter, sykepleiere og sosionomene. Målet er å få full versjon av Medline i sykehusnett i løpet av 97. Vi har hatt planer om å tilby små introkurs til søk på Internett, i praksis har det begrenset seg til veiledning når folk har spurt om råd og hjelp. Et minstemål er å sørge for gode adresser lett tilgjengelig.

De daglige, løpende arbeidsoppgaver tar storparten av dagen, fra å effektivere bestillinger til klargjøring til utlån. Vår hverdag spenner fra å dekke lille Mortens behov for bildebøker om barn på sykehus, til ekspertsøk i neurologiske databaser etter en mulig ny diagnose «myotonia antraphia». Morten skal nemlig ligge på sykehus og ta mandlene og Morten og mor synes det ville være godt å forberede seg litt. En av pediaterne våre ber altså om hjelp til å søke etter en ukjent diagnose som dessverre var like ukjent etter at vi i fellesskap hadde brukt vel to timer i jakten på den i Medline og i diverse neurologiske baser via Internett. Altså fra den enkle og selvfølgelige service til den mer avanserte. Det viste seg at brorparten av bildebøkene om barn på sykehus var forsvunnet fra hyllene. Det sier oss at vi må ha en skikkelig gjennomgang av hva som finnes i våre hyller, eller rettere hva vi mangler, sammen med en definisjon og prioritering av våre målgrupper. I tilfellet «myotonia...» var det godt å hente råd om neurologiske baser på Internett fra Trond Bækken, en av de mange tålmodige og kunnskapsrike kolleger på Rikshospitalet.

“Jeg kunne ønske meg at noen sykehusbibliotek / institusjoner ble definert som spydspissbibliotek, og fikk tilført ressurser for å bygge opp en kompetanse i forhold til rådgiving og eventuelt utføring av spesielloppgaver.”

Biblioteket - fra lager- og distribusjonsfunksjon til informasjonssenter. Dette betyr bl.a. å organisere bibliotekets areal slik at det gir god oversikt og «sluser» pasienter og fagpersonale til rett samling; en mediasamling som har rimelig bredde og aktualitet og som er katalogisert etter nasjonal standard. Det må omfatte emneoversikter, søkeadgang for brukerne til samlingene, brukerinformatjon, Internett kurs med løpende oppdatering og informasjon om aktuelle baser, pasientinformasjon og service overfor pasientgrupper med særlige behov.

Naturlige krav til et fagbibliotek, men selv om vi jobber som ponnier går størsteparten av arbeidsdagen til å holde det daglige, løpende arbeidet unna.

Det føles i perioder slik at hver sak jeg begynner på biter en annen sak i halen som må finne sin løsning først.

Planlegge nye tjenester og verktøy

Jeg sitter med siste SMH-nytt i hånden og leser referat fra EAHIL konferansen i Coimbra, masse interessant og nyttig stoff. Samtidig sniker det seg inn en liten følelse av motløshet fordi hvert nummer av MIC nytt, SMH nytt og

andre forteller om nye og bedre løsninger for å finne fram dokumentasjon. Hvordan skal jeg make å integrere noe av alt dette i vårt bibliotek? Hvordan skal jeg greie å gjøre de riktige valgene i forhold til nye baser og nye søkemuligheter med tekniske og økonomiske konsekvenser? Selvsagt må jeg jobbe for å få hensiktsmessige verktøy og dra på kurs for å lære å bruke dem. Men det tar også tid, vi er "arbeidende formenn" som en kollega så treffende sa, vi er primært ansatt for å utføre faglige oppgaver uten tid til administrasjon. Selvsagt må vi selv ta ansvar for å sørge for ekstrahjelp og gjennomgang av rutiner for å se muligheter til effektivisering, men det er ikke lett å rydde tid til utredning av saker for å dokumentere behov.

Helsevesenets problem er at behandlingsmulighetene utvikler seg i økende tempo, mens ressursene ikke strekker til. Vårt problem er mye det samme, vi vet, og brukerne våre er begynt å vite, at «et sted der ute i cyberspace» finnes det svar. Vi har felles mål; best mulig service til brukerne våre - kvalitetssikring i praksis.

Hva er hovedoppgavene våre på sentral- og fylkessykehusnivå - først og fremst?

Hva kan og bør vi make, hva er det riktig å strekke seg etter? Hva vil det være mulig å overlate til andre uten å få en fortvilet følelse av å sakke akterut, «ikke være med i det gode selskap»?

Jeg kunne ønske meg at noen sykehusbibliotek / institusjoner ble definert som *spydspissbibliotek*, og fikk tilført ressurser for å bygge opp en kompetanse i forhold til rådgiving og eventuelt utføring av spesialoppgaver. En «emnefordelingsplan» for spesialisering f.eks. innenfor IT-løsninger, informasjonssinnhenting, bibliografisk arbeid, oppbygging av samlinger, pasientinformasjon m.v. for å nevne noe. Det dreier seg om å styrke leddene i vår kjede av medisinske fagbibliotek for å gi mest mulig like betingelser for fagfolk og pasienter. Er det mulig å oppnå statlige midler til slike oppgaver?

ÅRSMØTE 1997

SMH's årsmøte holdes
13. februar 1997 kl. 17.30
etterfulgt av medlemsmøte.

Nærmere detaljer kommer senere
- men sett av dagen allerede nå!

Inside Information

av Ingrid Kyvik, SiA

Inside Information (ii) er en ny bestillingstjeneste i Nosp. Den omfatter ca. 10 000 tidsskrifter etter avtale med British Library. Oppdatering skjer hver uke. Basen er ikke så godt gjennomarbeidet og vil heller ikke bli det. Det er derfor viktig med noen gode råd.

Oppstart

Når en er inne i Trip får en tilgang til Inside Information ved kommandoen ii, som gir en kort introduksjon. Alle vanlige trip søkekommandoer kan ellers benyttes. Dersom feltnavn ikke angis, søkes det i samtlige felt (fritekstøk). To forskjellige visningsformater er definert og ble anbefalt å bruke på kurset:

1. ART som er valgt til standard ved søking etter en eller flere bestemte artikler (artikkelsøk).
2. INNHOLD brukes ved presentasjon av av samtlige artikler i ett eller flere bestemte hefter av av et tidsskrift. Kopi av hver enkelt artikkel kan bestilles ved kommandoen BESTILL ii. Kommandoen HJELP ii gir tilgang til brukerveiledningen.

Søkbare felt

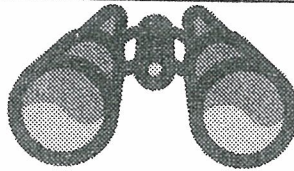
Postene i basen er strukturert i felter som dels angår det enkelte tidsskrift og dels angår den enkelte artikkel. Følgende feltnavn kan brukes for å spesifisere søk på enkeltfelter:

Feltnavn på tidsskriftnivå:

Tidsskrift	Tidsskrifttittel
Hefte	Hefteinfo.(årg., vol., nr.)
Htittel	Eventuell heftetittel
Hred	Eventuell hefteredaktør
ISSN	Internat'l Standard Ser.Nr.
LC_klass	Libr. Congress klassif.
Dewey	Dewey des. klassifisering
HS	BLDSC hyllesignatur

Feltnavn på artikkelnivå:

Artikkel	Artikkelens tittel
Forfatter	Art. forf.(inntil 4 navn)

ID Art. ref.nr. v/ best.

Feltnavnene kan forkortes ned til minste antall signifikante tegn eks.:
f tids=cancer

Artikkelsøk

For å unngå støy anbefales det å bruke feltnavn i forbindelse med findkommando.

Eks.:

find artikkel=moya-moya

Søkes det bare på forfatternavn er bruk av feltnavn vanligvis ikke nødvendig.

Eks.:

find forfatter=vaglun

Får en for mye støy eller for mange treff ved et søk kan det anbefales å bruke kommandoen DISPLAY eller D for å se tilgjengelige oppslagsord i databasen - og deretter velge et eller flere treff i ordlisten.

Merk at stavemåten ikke er konsekvent for de norske tegnene æ, ø og å, samt en rekke ofte forekommende diakritiske tegn ö, ä, ü etc.

Eks.:

Kanestrøm finnes stavet både som Kanestroem og Kanestrom.

Bruk årstall, Dewey, LC-klassifisering eller tidsskrifttittel til begrensning av treffmengden.

Eks.:

find artikkel=mdb and dewey=61#

Innholdsforegnelser

For å få en oversikt over artiklene i ett eller flere hefter av et bestemt tidsskrift må visningsformatet omdefinieres. Dette gjøres ved hjelp av kommandoen:

derfine format=innhold

Deretter avgrensnes søking til tidsskrifttittel og eventuelt hefteinformasjon.

Eks.: find tidsskrift=lægeforening

Artiklene vises ved å bruke vis-

(Forts. side 15)

ningskommandoen SHOW. i hvert enkelhefte vises artiklene etter stigende sidetall, men de enkelte heftene fremkommer i omvendt kronologisk rekkefølge.

SHOW

Dersom en ønsker å vende tilbake til artikkelsøk:

define format=ART

Verd å vite

Når du starter velg TRIPS (ny) som er en skjermorientert versjon i motsetning til TRIP som er linjeorientert.

For å annullere en søkeprosess som er i gang skriv kommando: Ctrl + C

Hvis maskinen henger skriv: Fjernmeg

Avslutte: Stop

For å bla: M

For å bla til neste referanse: N

For å bla tilbake: B

Søkehistorie: F?

Fjerne søkehistorie: del s=1 to 20

Bestilling av artikkelkopier

Hver enkelt artikkelreferanse i Inside Information er utstyrt med en entydig bestillingsreferanse som består av bokstavkombinasjonen EN etterfulgt av et åttesifret nummer. Etter at en eller flere artikkelreferanser er vist frem ved hjelp av show-kommandoen, kan kopi av hver enkelt artikkel bestilles ved kommandoen bestill ii:

Eks.:

bestill ii, EN0019467

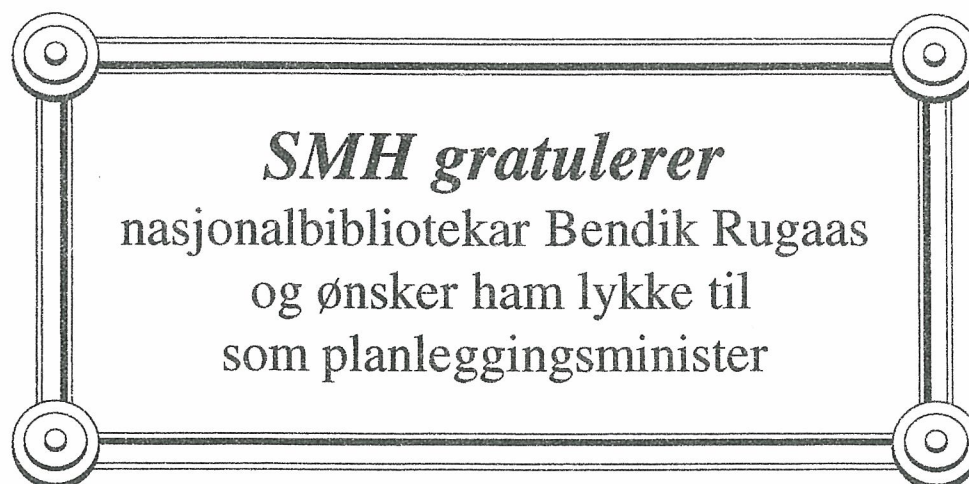
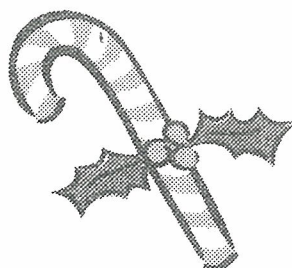
Bestillingskommandoen fører bruker til en bestillingsdialog med en rekke spørsmål, og muligheter til å skrive egne merknader knyttet til bestillingen. Dersom det aktuelle tidsskriftet også finnes i SAMPER (S) eller NOSP (N), kan en få fram lokalisering og bestandsinformasjon fra disse ved å velge bestandsgruppe S eller N, og sende bestillingen til et norsk eller nordisk bibliotek. Alle detaljer i denne funksjonen er ennå ikke ferdig utviklet. (Eks. Når bibliotekkode ruller over skjermen er det ikke mulig å stanse denne flommen ennå). Informasjon om bruk av bestillingsarkivet vil bli gitt ved neste oppdatering av brukerveiledningen. (P.S. For å avbryte bestillingsfunksjonen skriv kommando: #)

Bestilling kan alternativt sendes til BLDSC, men dette forutsetter at et særskilt registrerings skjema er fylt ut og undertegnet på forhånd. På dette skjemaet må det oppgis om en ønsker å bestille kopier fra BLDSC via egen kundekonto hos BLDSC eller via UBO's kundekonto. Registrerings skjema og opplysninger om pris og leveringsbetingelser kan fås ved henvendelse til Driftskontoret

(driftskontoret@ub.uio.no).

Bestillingsarkiv

Alle bestillinger vil bli lagret i et arkiv der bestiller har adgang til egne bestillinger.

Nordisk samkatalog for periodika - presentasjon av den nye online bestillingstjenesten og CDNOSP

av Elisabeth Lindboe, daglig leder NOSP

Nordisk samkatalog for periodika (NOSP) er et lokalisierungs-, verifiserings- og bestillingsverktøy for periodika i nordiske bibliotek. NOSP har utviklet følgende produkter: NOSP-online, CDNOSP, NOSP-mikro og den trykte katalogen NOSP Adresseliste til nordiske bibliotek. I tillegg lanserer vi i disse dager en kopiformidlingstjeneste i tilknytning til NOSP-online databasen.

Universitetsbiblioteket i Oslo overtok ansvaret for driften av NOSP-sentralen 1. februar 1993. Før den tid ble NOSP administrert fra Universitetsbiblioteket i Helsingfors. I dag utarbeides retningslinjer for driften av NOSP av en styringsgruppe. Styringsgruppen består av 5 personer ansatt ved Universitetsbiblioteket i Oslo. Assisterende overbibliotekar Per Morten Bryhn er styringsgruppens leder og daglig leder av NOSP-sentralen, Elisabeth Lindboe er gruppens sekretær. I hvert av de nordiske landene har NOSP oppnevnt en kontaktperson, som daglig arbeider med samkatalogfunksjoner.

Tilretteleggelse og seleksjon av tidsskrift til NOSP skjer i de nasjonale samkatalogene i Norden. De bibliografiske opplysninger som er tatt med er følgende: Nøkkeltittel og ISSN, tittelvarianter, utgiver - og utgivelsessted, startår og sluttår for utgatte titler. Det gis også referanser til tidligere- og senere titler. Dessuten er hvert tidsskrift utstyrt med lokaliseringkoder som representerer eierbibliotek og bestandsinformasjon som angir hvilke årganger av tidsskriftet bibliotekene oppbevarer.

Kopiformidlingstjenesten i tilknytning til NOSP onlinebasen som er vårt nyeste produkt, gir tilgang til 135.000 periodika i omlag 600 bibliotek i Norden. Tjenesten er i første rekke rettet mot bibliotek med stor bestillingsaktivitet. NOSP bestillingstjeneste har vært testet av interne brukere ved Universitetet i Oslo siden august 1996 og har hittil formidlet ca. 1300 bestillinger til nordiske bibliotek. Vi

har hittil mottatt få feilmeldinger om gale e-mail-adresser og telefaksnummer. Bestillingstjenesten i NOSP er lagt opp på samme måte som bestillingsfunksjonen i SAMPER (Norsk samkatalog for periodika). Bestillingene overføres til mottakerbiblioteket via elektronisk post eller telefaks. Bestillingsfunksjonen i NOSP er i tillegg koplet sammen med tjenesten Inside Information i TRIP slik at artiklene funnet i denne basen også kan bestilles direkte fra nordiske bibliotek. Vi har begrenset tilgangen til NOSP bestillingstjeneste gjennom en abonnementsordning. Prisen for et årsabonnement er NOK 3.075,- (inkl. merverdiavgift). I tillegg kommer et gebyr på kr 3,- pr. bestilling og ordinær brukeravgift for bruk av UBOs biblioteksmaskin, KARI. Bestillings- og brukeravgift avregnes kvartalsvis og faktureres sammen med eventuell annen bruk av UBOs databasetjenester. Abonnementetsprisen gjelder kun bruk av bestillingstjenesten. Alle som har brukertillatelse til UBOs databasetjenester, kan fritt søke i NOSP-basen i TRIP.

For å benytte bestillingsfunksjonen i NOSP skriver man følgende kommandoer etterat man har lokalisert tidsskriftet:

```
BESTILL NOSP, <Postnummer>,
<Land- og bibliotekskode>
eks:
BESTILL NOSP, 105247, Dk KBS
```

hvor 105247 står for postnummeret som utgjør tidsskriftet "Samtiden" og Dk står for Danmark og KBS for Det kongelige bibliotek. Landekodene som benyttes er Dk for Danmark, Se for Sverige, Fi for Finland, Is for Island og No for Norge. Bibliotekskodene kan verifiseres i NOSP adresseliste og i TRIP-basen BIBLIOTEK. Feilaktige

(forts. side 17)

"Nordisk samkatalog for periodika (NOSP) er et lokalisierungs-, verifiserings- og bestillingsverktøy for periodika i nordiske bibliotek"

faksnummer vil normalt bli oppdaget av vårt datafax-system, slik at avsender får beskjed gjennom mail-systemet på KARI.

Mange er trolig ikke klar over at CDNOSP skiller seg fra NOSP-online databasen ved at den inneholder ca 130.000 flere tidsskrift. NOSP-online dekker kun tidsskrifter som har ISSN. På CD-ROM-utgaven har det vært mulig å inkludere også de tidsskrifter som ikke har ISSN i de nordiske lands nasjonale samkataloger. I 1996:2 utgaven av CDNOSP, er hele periodikadelen av Finlands nasjonale samkatalog lagt inn. Dette gir en økt dekning på 30 000 tidsskrift i forhold til 1996:1 utgaven. CDNOSP har også et utskriftsformat for bestilling av ar-

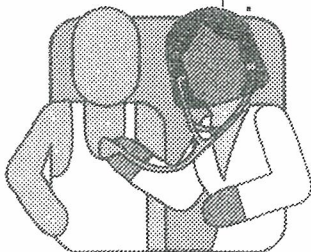
tikkelkopier. Formatet dekker bibliografisk opplysninger, lokalisering- og bestandsinformasjon for det aktuelle tidsskriftet samt avsenderbibliotekets adresse og telefaksnummer til alle aktuelle bestandsbibliotek. Bestillende bibliotek velger hvilket bibliotek som skal motta bestillingen. Abonnementsprisen på CDNOSP er 3100 kr (inkl. mva). For bibliotek med moderat bestillingsaktivitet vil CDNOSP representere et funksjonelt og kostnadseffektivt alternativ.

For nærmere opplysninger eller abonnement på NOSP bestillingstjeneste eller CDNOSP, ta kontakt med Elisabeth Lindboe, NOSP-sentralen, tel. 22 85 91 10, e-mail: elisabeth.lindboe@ub.uio.no eller Driftskontoret, UBO, tel.22 85 91 29, e-mail: driftskontoret@ub.uio.no

EVINCE-prosjektet - Tjenester til sykepleiere

EVINCE-prosjektet, som utføres ved University of Wales Aberystwyth i Storbritannia, nærmer seg slutten. Målet med prosjektet er å påvise verdien av informasjon i etterutdanning av sykepleiere, og å lage hjelpemidler for å evaluere bibliotekstjenester til denne gruppen.

Sluttrapporten er ventet i januar 1997, og vil bli omtalt i neste nr. av SMH-nytt.

 PROCEEDINGS - LES ACTES

The proceedings of the 5th European Conference of Medical and Health Libraries to be held in Coimbra will be published by KLUWER ACADEMIC PUBLISHERS, The Netherlands.

The contributions of all authors have to be sent to the Editor of the Proceedings, Suzanne Bakker, as indicated in the instructions sent to the authors end of June (A diskette with the text in WordPerfect 4.2 or 5.1 format, IBM compatible, or ASCII is required). The text of posters should include a maximum of 400 words.

For further information, please contact Suzanne Bakker, the Editor, preferably by fax or email.

The Proceedings will be offered at a reduced price during the Conference in Coimbra (BF. 1,950, postage included). The EAHIL members not attending the Conference should send their order to the EAHIL Secretariat in Brussels before October 1st, 1996.

Les Actes de la 5ème Conférence Européenne des Bibliothèques Médicales et de Santé qui se tiendra à Coimbra seront publiés par KLUWER ACADEMIC PUBLISHERS, Pays-Bas.

Il est demandé aux auteurs de faire parvenir leur contribution à la Rédactrice-en-chef, Suzanne Bakker, suivant les instructions qui leur ont été communiquées fin juin (l'envoi d'une disquette avec le texte en WordPerfect 4.2 ou 5.1, IBM compatible, or ASCII est exigé). Le texte des posters ne peut dépasser plus de 400 mots.

Pour plus d'information, il y a lieu de contacter Suzanne Bakker, de préférence par fax ou par email.

La publication des Actes de la Conférence pourra être commandée à un prix réduit lors de la Conférence à Coimbra (BF. 1.950, port inclus). Les membres de l'AEIBS non présents à la Conférence et désireux d'obtenir un exemplaire, peuvent envoyer leur commande au Secrétariat de l'AEIBS à Bruxelles avant le 1er octobre 1996 pour bénéficier du prix réduit précité.

Suzanne Bakker - Editor of the Coimbra Proceedings

Central Medical Library - University of Amsterdam, AMC - Meibergdreef 15 - NL-1105 AZ Amsterdam ZO

Tel: 31 20 566 4993 - Fax: 31 20 691 3179 - email: s.bakker@amc.uva.nl

---

ORDER FORM - BON DE COMMANDE

COIMBRA PROCEEDINGS - ACTES DE LA CONFERENCE DE COIMBRA

Name: .....

Institution: .....

Address: .....

Fax: ..... email : .....

VAT (TVA) nr.: .....

Number of copies: .....

Rate per copy:

EAHIL Members

Before Oct. 1st, 1996

BF. 1 950

After Oct. 1st, 1996

BF. 2 300

EAHIL non members

BF. 2 450

BF. 2 950

(payment upon receipt of invoice)

Date: .....

Signed: .....

(To be returned to the EAHIL Secretariat, 60 rue de la Concorde, B-1050 Brussels, Belgium, Fax: 32 2 511 80 63).

Norsk Bibliotekforening
SPESIALGRUPPEN FOR MEDISIN OG HELSEFAG

*Da ikke alle fikk plass på det svært velykkete WWW-kurset i november,
har RBT sagt seg villig til å kjøre det en gang til!*

LÆR Å LAGE DINE EGNE WWW-SIDER

Tilrettelegging mot Internett for bibliotekets brukere
En praktisk tilnærming
Seminar

Fredag, 7. februar 1997 kl. 9.00 - 15.00
på RBT's kurslokaler, Bygdøy allé 21, 0201 Oslo

Seminarleder: univ.bibliotekar/diplombibliotekar Mimmi Gulliksen, RBT

Kurskomitéen i SMH har den gleden å innby til seminar om praktisk tilrettelegging av WWW. Temaet som blir gjennomgått er:

- Praktiske råd om bruk av klientprogrammet (f.eks. Netscape)
- Om hypertekstkoding
- Hvordan lage hypertekstdokumenter?
- Skreddersydde startsider for brukergrupper
- Sitering av elektroniske dokumenter

Seminalet passer for nybegynnere og for folk med litt erfaring i HTML-koding. Deltakerne bør ha kjennskap til WWW. Det blir god anledning til å øve på PC under seminaret.

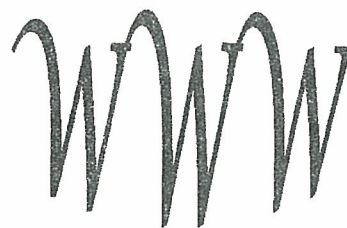
RBT stiller seminarleder til disposisjon vederlagsfritt for SMH. Til gjengjeld ser RBT helst at deltakerne bringer sine erfaringer fra seminaret videre til sin egen arbeidsplass.

Maks. antall deltakere: 15

Seminaravgift inkl. lunsj: kr. 400,-

Påmelding innen fredag, 31. januar 1997 til:

Patricia Flor
Høgskolen i Telemark
Biblioteket - Skien
tlf. 35 57 54 86, fax. 35 57 54 89
e-mail: Patricia.Flor hit.no

Obs! Vennligst oppgi navn, institusjon, e-mail-adresse og institusjonens eventuelle hjemmesider.

Hilsen
Kurskomitéen i SMH

Patricia Flor

Sigrid Gimse

Anne-Marie Haraldstad

Nordic Association for Medical and Health Information

REFERAT FRA NORDISK STYREMØTE, COIMBRA 18.09.96

Tilstede: Danmark: Hanne Christensen, Finland: Piiro Rajakiili og Liisa Salmi, Norge: Elisabeth Husem og Elisabeth Akre, Sverige: Eva Alopæus.

Fraværende: Danmark: Inger Vibeke Nielsen, Island: Elin Eirksdóttir og Elin Gudjónsdóttir, Norge: Marit Stavn (vara), Sverige: Elisabeth Kjellander.

Sak 1. Møteleder og referenter

Eva Alopæus, Sverige ble valgt til møteleder og Elisabeth Akre, Norge og Hanne Christensen, Danmark til referenter.

Sak 2. Referat fra styremøte i København 1995.

Referatet ble godkjent uten kommentarer.

Sak 3. Forandringer i styret.

Eva undersøker om Elisabeth Kjellander går ut. Anne Marie Klint Jørgensen erstatter Inger Vibeke Nielsen.

Sak 4. Baltikum

Fjernlånsamarbeid

Tross positiv holdning er det vanskelig for mange å levere gratis kopier. Det ville bli lettere hvis det ble delt på flere. Norge arbeider med organisering av kopilevering og underretter om utviklingen. Man har lavet en liste over de biblioteker, der er villige til at levere kopier. Finland har ikke mulighet for at levere gratis kopier, men kan påtage sig undervisning og instruksjon. Hvert land arbejder videre sine respektive baltiske partnere som bestemt på styremøtet i København 1995. Muligheter for fellesnordiske projekter, f.eks. med støtte fra Nordisk Råd, bør kartlegges. Liisa Salmi foreslo å se på elektronisk dokumentlevering som erstatning for papirkopier på sikt, f.eks. ved å bidra til kompetanseoppbygning i nettsøking. For Sverige er kommunikasjonen med Estland tung.

Workshop 99. Tartu, Estland har søkt å bli vertsby.

Sak 5. Rapport fra norsk studiereise til Litauen, juni 96.

Det vises til utsendt rapport, som også kommer i SESAM.

Sak 6. SESAM.

Sverige er ansvarlig for neste SESAM, utgivelse våren 97. Hvert land leverer to artikler.

Deadline: 1. desember. Tema: Bibliotekarens professionelle rolle (forandringen).

Kontaktpersoner/redaksjon: Danmark: Hanne Christensen, Finland: Piiro Rajakiili, Island: Elin Gudjónsdóttir, Norge: Elisabeth Akre, Sverige: Eva Alopæus.

Sak 7. Nytt nordisk tidsskrift.

Et forslag fra Ragnhild Lande, Norge om å samle de nordiske foreningers medlemstidsskrift i et felles tidsskrift ble foreløpig nedstemt, man ønsker å bevare det lokale aspektet. Det ble imidlertid besluttet å kartlegge nærmere de praktiske sidene ved overgang til felles tidsskrift til neste møte. Spørsmålet vedrørende SESAM og Internet blev nævnt, men man var enige om at den trykte udgave fortsatt er nødvendig. Eva Alopæus drøfter et evt. "home for the homepage" med Arne Jakobsson, SPRI. Problematikken tages op igen på neste nordiske bestyrelsesmøde.

Sak 8. Regnskap fra København-konferansen 95.

Regnskabet for 4. nordiske konference i København blev fremlagt. Regnskabet viste et overskud på ca. 58.000 dkr. På baggrund af den danske erfaring for størrelsen af det beløb, der skal bruges i opstartsfasen i et sådant arrangement, blev det besluttet at overføre 20.000 dkr. til Island til den næste nordiske konference.

Sak 9. Nordisk konferanse, Island 1999.

De islandske representantene var dessverre forhindret fra å møte. Planlegging er igang, og den lokale organisasjonskomiteen vil komme med nærmere informasjon.

Neste møte blir i forbindelse med EAHIL Workshop i Budapest 1997. Finland står for arrangementet.

Styret 1996/97:

Danmark: Anne Marie Klint Jørgensen, Conni Skrubbeltrang, Hanne Christensen

Finland: Liisa Salmi, Piiro Rajakiili

Island: Elin Eirksdóttir, Elin Gudjónsdóttir

Norge: Elisabeth Husem, Elisabeth Akre, Marit Stavn (vara)

Sverige: Eva Alopæus, Elisabeth Kjellander

SMH's høstmøte - 31.10.1996 på Radiumhospitalet

av Liv-Berit Henschien

Vi var mange som hadde funnet veien til Radiumhospitalet denne høstkvelden, tiltross for et vått og ufyselig vær. Programmet var rikholdig og møtet var dessuten arrangert i forbindelse med bokmessen, noe som nok forklarer litt av det gode fremmøtet på over 40 personer. Vi ble tatt imot i Søsterhjemmets peises-tue, et svært hyggelig lokale hvor også tidligere SMH-møter har vært holdt. Den stedlige vertinne Tove Gellein hadde tilrettelagt alt på beste måte. Etter ønske fra medlemmene var dette et møte hvor diskusjonen kunne flyte fritt og man kunne lufte det man hadde på hjertet. Imidlertid hadde vi også et program å komme igjennom, så tiden strakk ikke til så meget som man hadde håpet.

PBL - erfaringer så langt

Første punkt på programmet var avd.leder Annette Hannestad, UMED som snakket om de første 6 ukers erfaring med ny studieordning og PBL på landets største medisinske bibliotek. Nå har biblioteket fått skikkelig gjennomslag for PBL, også når det gjaldt midler, og erfaringene var positive så langt. Odontologstudentene kommer også innunder samme ordning. Preklinikken er felles for begge typer studenter. UMEDs statistikk viste økning av bibliotekbruken siden PBL startet opp. De har fått mer forståelse for bibliotekets betydning. Studentene spør om råd og de skal gjennomføre en oppgave pr. uke i 16 uker. Så langt var det bare kommet to negative responser. «Streng» bibliotekarere hindret spørring og for lite bøker. Annette henviste til videre lesning i siste nummer av SMH-nytt.

Reiserapport fra Litauen

Tove Gellein tok oss deretter med til Litauen i ord og bilder. SMH's Baltikum-sutvalg bestående av Tove Gellein, Elisabeth Husem og Elisabeth Akre har foretatt en studiereise til Litauen i juni 1996. De fikk en hjertelig mottakelse og besøkte to medisinske bibliotek i Litauen, Vilnius og Kaunas. Det var en interessant opplevelse både faglig, sosialt og menneskelig. Forholdene der nede er vanskelig for

oss å fatte, ikke minst er den økonomiske situasjonen svært dårlig. Behovet for hjelp er stort, men til tross for dette, er det imponerende hva de har klart. Det ble appellert til oss om hjelp. De har et stort behov for vestlige tidsskrifter, kun 20 engelskspråklige tidsskrifter har de, og vi kan være til stor hjelp ved å formidle gratis kopier og gjerne forære en bok eller to over våre bokbudsjett. De har plukket ut en ønskeliste etter legeföreningens liste over medisinske standardverker. SMH har bidratt med mye hjelp og bl. annet sponset turen til Portugal for 2 delt-agere.

Hjemmeside

SMH ble gratulert med at foreningen nå har sin egen hjemmeside på Internett. Adressen er som følger: <http://www.ub.uio.no/umed/psykiat/smh.html>. Her kan man finne linker til andre relevante ressurser. Vi har nå også muligheten til å starte en SMH newsgroup. Er tiden moden for å kommunisere via denne, og hvordan skal kontakten med medlemmene best ivaretas i fremtiden?

Som en prøve har også SMH-Nytt fått sin nettversjon med link fra hjemmesiden.

Sykehusbibliotekene og Internett

Gunvor Kallevik etterlyste videre fremdrift i arbeidet med Internetttilgang for bibliotek utenfor KUF og orienterte litt om hva som er gjort. Hvordan kan man best mulig jobbe videre med saken og få resultater?

Coimbra-konferansen

Elisabeth Husem fortalte så fra den 5. EAHIL-konferansen som ble holdt i Coimbra, Portugal i slutten av september i år. Ca. 400 delegater deltok, litt mindre enn i Oslo i 1994. Konklusjonen var at konferansen var vellykket med et meget godt program. De viktigste tema var bibliotekenes endrede rolle, kvalitet, Internet, Evidence based medicine og PBL. SMH hadde innlegg på konferansen ved Elisabeth Akre som snakket

(forts. side 22)

“Vi har nå også muligheten til å starte en SMH newsgroup. Er tiden moden for å kommunisere via denne, og hvordan skal kontakten med medlemmene best ivaretas i fremtiden?”

(Forts. fra side 21)

om SMH's tilblivelse og historikk, «From tea party to global networking». Det var god respons og interesse for foredraget og det er tydelig at det ikke er mange slike tilsvarende foreninger.

Nordisk styremøte

Det ble også holdt nordisk styremøte i forbindelse med konferansen hvor det ble tatt opp et forslag fra Ragnhild Lande om at kanskje alle de lokale bladene går sammen til et fellesnordisk blad. Forslaget ble ikke møtt med særlig entusiasme og dette må også utredes skikkelig. Fremdeles er det behov for å ivareta det lokale informasjonsbehovet, men det er sikkert mange måter å gjøre dette på. SMH er også i nordisk sammenheng den forening som har nådd flest mål, og er et godt eksempel på hvordan ting kan gjøres.

Sammaneslåingstanken

Hvor står SMH når det gjelder statlige bibliotekorgan og sammenslåing? Her har SMH tidlig tatt standpunkt som går på at vi bare kan støtte et samlet organ som legges under KUF. Dette er blitt meddelt NBF.

Rapport fra Washington

Elisabeth Husem har deltatt på NLM-konferansen i Washington som ad hoc

consultant. Hun refererte kort herfra og la vekt på NLM sin unike stilling som giverbibliotek.

Ordet fritt

Avslutningsvis var det fritt ord, men tiden ble knapp og det ble ikke tid til å ta opp så mye av det som måtte ligge oss på hjertet. Gerd Eckhoff Salvesen, Sentralsykehuset i Vest-Agder, luftet tidsskriftsirkulasjons problematikken og fikk sterke tilbakemeldinger fra salen at det måtte det bli slutt på. Hun etterlyste argumenter og måter å gjøre dette på. Det ble også en del diskusjon rundt de forskjellige gratis Medline'r som nå er på nettet f.eks. Medscape og Health gateways. Disse er fine og fristende for sluttbrukere som har tilgang, men biblioteket bør komme inn med veiledning og informasjon om hvordan det søkes. Det er ikke spesielt brukervennlige grensesnitt, og man kan ikke søke strukturert. Resultatet blir ofte overveldende og lite brukbart. Det ble loddet ut en liten lysestake kjøpt i Litauen. Inntekten av dette og en generøs kronerulling resulterte i kr. 1700, på en enkel kveld. Flott!! Inntekten går til arbeidet i Litauen. Formannen takket hjertelig og avsluttet møtet med å ønske velkommen tilbake til vintermøte 28. 11.

Vintermøte - referat fra SMH-møtet 28/11-1996

av Wenche Sæterdal

Torsdag 28. november var det vakkert duket for årets siste møte i SMH-regi. 25 medlemmer hadde tatt seg fri fra juleforberedelsene og funnet veien til vintermøtet på Diakonhjemmets sykehus. Elisabeth Akre og hennes medhjelpere inviterte til hyggelig samvær i et av sykehusets lune møtelokaler, og trakterte oss "rett-fra-jobben-sultne" med velsmakende gryterett m/ris og godt drikke, samt kaffe og nybakt sjokoladekake.

Styret hadde valgt å følge samme møteform som for høstmøtet, men med noe færre poster på programmet denne gang, for at det skulle bli riktig god tid både til den faglige diskusjon - og til de mer underlødige samtaler om siste nytt fra jobb og hjem. De faglige innslagene var denne kvelden viet to sentrale tema i tiden: vår framtidige rolle som bibliotekarer og debatten omkring sammenslåing av bibliotekorganene NBF og NFF.

Foruten å være en av foredragsholderne, kunne Ragnhild Lande invitere oss til SMH-møte i jubileumsbyen Trondheim i 1997! Ragnhild og hennes stab ved Region-sykehusets bibliotek nølte ikke, men svarte straks positivt på vår oppfordring i forrige nummer av SMH-Nytt om å være vertskap for et SMH-møte neste år. Sett av uke 38, medio september, (det finnes ikke ledige hotellrom før!) - Trondheim by feier 1000års-jubileum - og SMH feirer 10års ditto for sitt første "utenbysmøte"! Programmet er ikke fastlagt i detalj ennå, og dersom noen av dere har forslag og idèer til opplegg, så kom endelig fram med dem!

Noen av oss har vel av og til bevret en smule ved tanken på bibliotekets og bibliotekarnes rolle når faglitteraturen en vakker dag kan hentes i fulltekst fra Internett av sluttbrukeren selv.

Hvilke oppgaver blir det da igjen til oss? Men Ragnhild Lande bevrer alldeles ikke! Hun har klare meninger også om vår framtidige rolle og ga tilbeste sine tanker og filosoferinger omkring 2 hovedtema: Hva kan vi? Hvordan blir framtida vår i bibliotekaryrket? Hun slo fast at vi bl.a. kan følgende: kunnskapsorganisering, informasjonsformidling og informasjonssøking, og at framtida i alle fall må deles inn i «nær» og «fjern» fordi rollene endres så raskt. I dag driver bibliotekarer det manuelle bibliotek med den ene handa, og langt på vei det virtuelle med den andre, men om få år skal og bør vi sannsynligvis kunne bruke

begge hendene kun til det siste!

Hvordan yrkesframtida vår kommer til å bli, henger nøye sammen med hva som skjer med informasjonsmediene, informasjonskanalene og med brukerne og deres behov: informasjonen går over fra PC til TV, direkte fra produsent til sluttbruker. Og sluttbrukeren får ofte slett ikke verken den beste eller den riktigste informasjonen, men er fornøyd likevel! Hvorfor? Jo, fordi han ikke vet bedre! Her har vi som bibliotekarer en gylden sjangse til å vise at biblioteket med sin service vil bestå. Ragnhild definerer brukeren som et menneske på leiting etter kunnskapsbærende informasjon.

Internett, kompetanseheving, livslang læring er alle "in-ord", i medisinske bibliotek merkes en økt interesse for pasientinformasjon og helseinformasjon blant alle grupper av helsepersonell. Biblioteket ligger midt i dette skjæringspunktet mellom informasjon-brukere-teknologi, og vi bibliotekarer må gripe fatt i det vi kan bedre enn de fleste: nemlig informasjon-sorganisering, formidling, søking og nettverk. Når fulltekstversjonene kommer for alvor, da må vi bruke våre kunnskaper riktig og være med på å bestemme utviklingen på følgende områder:

- hvilken informasjon skal legges ut på nettet
- hvordan skal vi finne fra til den riktige informasjonen (Pathfinders)
- kvalitetssikring av informasjon på nettet, slik det gjøres i Cochrane-databasene
- hvordan skal gode hjemmesider lages, være våre institusjoners "web-masters"
- være med på å bygge opp fagdatabaser
- samarbeide med forlag, kunne gi dem råd om hvilke bøker og tidsskrift som bør finnes innen bestemte fagområder
- lage læringsprogram for PBL, fjernundervisning, brukeropplæring

Vi må finne nisjene, vise hva vi kan, synliggjøre oss selv og biblioteket vårt, markedsføre våre kunnskaper og tjenester til moderinstitusjonen, til brukerne, til bevilgende myndigheter, vi må vise samarbeidsvilje og evne til nytenking! Takk, Ragnhild, for at du både beroliget oss, ga oss påfyll av idèer og ikke minst, bestyrket oss i troen på at vi har kunnskaper som kan brukes til å holde liv i bibliotekaryrket også inn i det neste år-

(forts. side 24)

tusen - dersom vi bare vet å utvikle dem og å utnytte dem på riktig måte!

Turid Tharaldsen, NBF innledet så til debatt om sammenslåingstanken i bibliotekvesenet med utgangspunkt i følgende setning: «Står vi sterkere sammen?» **Svanhild Aabø** representerte NFFs syn. Ønsket om å slå sammen bibliotekorganer i Norge er et stadig tilbakevendende tema i bibliotekretser. Mange mener at det er viktig å samle kreftene i én sterk organisasjon, det er sløsing med ressurser at vårt lille miljø holder seg med flere bibliotekorganer. Som Tordenskiolds soldater går de samme personene igjen i styrer, råd og komiteer. Dette fører til stor slitasje på ildsjelene og dårlig rekrutteringsgrunnlag for friske krefter, og det svekker evnen til å løse «felles-saker» for fag- og folkebibliotek. (Se innlegg i Bibliotekforum nr 9, 1996, s. 13). Andre føler segderimot provosert av forslagene om sammenslåing av bl.a. NBF og NFF. Påstandene om at fagbibliotek (som f.eks. medisin) har funnet seg godt til rette i NBF, vekker harme fordi mange mener at denne tilknytningen har skjedd kun fordi NFF ikke har spesialgrupper! Det naturlige førstevalget for mange fagbibliotek ville nok vært NFF, og mange ergrer seg over den «kollektive» medlemstilknytning til NBF. Nå «forblir» ikke bibliotekarar lenger enten i folke- eller fagbibliotek, mange av de faglige skillelinjene er i ferd med å viskes ut, mye av bibliotekarbeidet er likt: databasesøking, brukeropplæring, PBL o.l., men det er

likevel mer enn en tradisjon eller kultur at NBF likevel stadig oppfattes å være folkebibliotekorientert: av den samlede medlemsmassen har folkebibliotekene vel 3000 mot fagbibliotekenes vel 1600. Det er derfor ganske naturlig at man spør seg: hvem «bestemmer» mest i NBF? Mange ønsker at NFF skal åpne for opprettelse av spesialgrupper. Da vil foreningen få større oppslutning fra fagmiljøene og bli sterkere. Sterke røster innenfor fagbibliotekene ønsker også en fortsatt departementstilknytning til KUF heller enn til KD. Dette fordi det bl.a. blir sett på som viktig at bibliotekene tilhører samme departement som sine moderinstusjoner og kan følge det samme regel- og lovverk. De fleste sykehusbibliotekene faller også mellom to stoler med sin tilknytning til Sosialdepartement! Det er vel heller intet unisont ønske fra fagbibliotekene at de skal bli mest mulig lik folkebibliotekene - på mange områder går de to faktisk skilte veier: internett-tilknytning, gratisprinsippet, brukerstyring, brukerservice m.m. Turid Tharaldsen savnet de gode innspill og den konstruktive kritikk som kunne gjøre NBF bedre, men personlig tror jeg at det er vanskelig for en forening å kunne være både en altomfavnende paraplyorganisasjon og en spydspiss ut i fagmiljøene. NBF er en fin paraply, men det spørres om det ikke er NFF som bør bygges ut til å bli fagbibliotekenes spydspiss? Ett er helt sikkert: dette er en viktig debatt som kommer til å fortsette langt utover SMH's vintermøte!

Samarbeidsmøter mellom RBT og SMH

RBT har tatt initiativ til å opprette faste samarbeidsmøter med SMH. Det tas sikte på to møter i året og det første møtet er fastsatt til 11. desember 1996. På dagsorden står bl.a. aktuelle databaseavtaler. Styret er glad for dette positive utspillet fra RBT og ser frem til et fruktbart samarbeid om saker som angår helsefagbibliotekene.

TRYGVE M. DAVIDSEN: NISSER UNDER PARAPLY

Returadresse:

Elisabeth Husem
Psykiatrisk Institutt
Biblioteket
Postboks 85 Vinderen
0319 Oslo

Innhold:

	side:
Leder	1
Internett og sykehusbibliotekene	2
Spørreskjema om Internett	3
Evidence Based Medicine	4
Satellife UK	8
Baltikum-nytt	9
Akershus Legeforening og SAKERS	10
Hverdag ved "VAGDSYK"	11
Inside information - kurs referat	14
NOSP bestillingstjeneste	16
Lær å lage dine egne www-sider - kurs tilbud	19
Nordisk styremøte 1996 - referat	20
SMHs høstmøte - referat	21
SMHs vintermøte - referat	23

SMH-Nytt 3/1996

*Husk deadline
for neste
nummer:
1. februar 1997
og
velkommen i
redaksjonen!*

